

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (didžioji kolegija) SPRENDIMAS

2015 m. sausio 13 d.*

„Apeliacinis skundas — Reglamentas (EB) Nr. 149/2008 — Reglamentas, kuriame nustatomas didžiausias leistinas pesticidų likučių kiekis — Prašymas persvarstyti šį reglamentą vidaus tvarka, pateiktas pagal Reglamentą (EB) Nr. 1367/2006 — Komisijos sprendimas, kuriuo prašymai pripažinti nepriimtinais — Individualiai taikoma priemonė — Orhuso konvencija — Reglamento (EB) Nr. 1367/2006 galiojimas atsižvelgiant į šią konvenciją“

Sujungtose bylose C-404/12 P ir C-405/12 P

dėl atitinkamai 2012 m. rugpjūčio 24 d. ir 27 d. pagal Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 56 straipsnį pateiktų apeliacinių skundų

Europos Sąjungos Taryba, atstovaujama M. Moore ir K. Michoel,

Europos Komisija, atstovaujama J.-P. Képenne ir P. Oliver bei S. Boelaert, nurodžiusi adresą dokumentams įteikti Liuksemburge,

apeliantės,

palaikomos:

Čekijos Respublikos, atstovaujamos M. D. Hadroušek,

įstojusios į apeliacinį procesą šalies,

dalyvaujant kitoms proceso šalims:

Stichting Natuur en Milieu, kurio buveinė yra Utrechte (Nyderlandai),

Pesticide Action Network Europe, kurio buveinė yra Londone (Jungtinė Karalystė),

atstovaujamos *advocaat* A. van den Biesen,

ieškovėms pirmojoje instancijoje,

TEISINGUMO TEISMAS (didžioji kolegija),

kuri sudaro pirmininkas V. Skouris, pirmininko pavaduotojas K. Lenaerts, kolegijų pirmininkai A. Tizzano, L. Bay Larsen, T. von Danwitz, A. Ó Caoimh ir J.-C. Bonichot (pranešėjas), teisėjai E. Levits, C. Toader, M. Berger, A. Prechal, E. Jarašiūnas ir C. G. Fernlund,

generalinis advokatas N. Jääskinen,

* Proceso kalba: nyderlandų.

posėdžio sekretorė M. Ferreira, vyriausioji administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2013 m. gruodžio 10 d. posėdžiui,

susipažinęs su 2014 m. gegužės 8 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

- 1 Savo apeliaciniuose skunduose Europos Sąjungos Taryba ir Europos Komisija prašo panaikinti Europos Sąjungos Bendrojo Teismo sprendimą *Stichting Natuur en Milieu ir Pesticide Action Network Europe / Komisija* (T-338/08, EU:T:2012:300, toliau – skundžiamas sprendimas); juo šis teismas panaikino du 2008 m. liepos 1 d. Komisijos sprendimus (toliau – ginčijami sprendimai), kuriais kaip nepriimtini atmesti *Stichting Natuur en Milieu ir Pesticide Action Network Europe* pateikti prašymai, kad Komisija persvarstytų 2008 m. sausio 29 d. Komisijos reglamentą (EB) Nr. 149/2008, iš dalies keičiantį Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 396/2005 ir papildantį jį II, III ir IV priedais, kuriuose I priede išvardytiems produktams nustatomas didžiausias likučių kiekis (OL L 58, p. 1).

Teisinis pagrindas

Orhuso konvencija

- 2 Konvencijos dėl teisės gauti informaciją, visuomenės dalyvavimo priimant sprendimus ir teisės kreiptis į teismus aplinkosaugos klausimais, pasirašytos 1998 m. birželio 25 d. Orhuse ir Europos bendrijos vardu patvirtintos 2005 m. vasario 17 d. Tarybos sprendimu 2005/370/EB (OL L 124, p. 1; toliau – Orhuso konvencija), 1 straipsnyje „Tikslas“ nustatyta:

„Kiekviena Šalis, vadovaudamasi šios Konvencijos nuostatomis, užtikrina teisę gauti informaciją, visuomenei dalyvauti priimant sprendimus bei teisę kreiptis į teismus aplinkosaugos klausimais, kad būtų apsaugota kiekvieno dabartinės ir būsimų kartų žmogaus teisė gyventi palankioje jo sveikatai ir gerovei aplinkoje.“

- 3 Šios konvencijos 2 straipsnio 2 dalies antroje pastraipoje numatyta:

„Šis terminas [„valstybės institucija“] neapima teismų ar įstatymų leidybos institucijų.“

- 4 To pačios konvencijos 9 straipsnyje nustatyta:

„1. Kiekviena Šalis, vadovaudamasi savo nacionaliniais įstatymais, užtikrina, kad kiekvienas asmuo turėtų teisę kreiptis dėl priimto sprendimo pakartotinio nagrinėjimo teisme arba kitoje, nepriklausomoje ir nešališkoje, institucijoje, įsteigtoje įstatymų nustatyta tvarka, jei asmuo mano, kad jo prašymas suteikti informaciją pagal 4 straipsnį nebuvo nagrinėtas, buvo neteisėtai atmestas, buvo iš dalies ar visiškai atsisakyta pateikti informaciją arba kitais atvejais, kai į prašymą nebuvo deramai atsižvelgta pagal nurodyto straipsnio nuostatas.

Kai pagal Šalies normas nustatomas tokio sprendimo pakartotinis nagrinėjimas teisme, ji užtikrina, kad toks asmuo taip pat turėtų teisę pasinaudoti įstatymų nustatyta skubia, nemokama arba nebrangia procedūra, pagal kurią sprendimą iš naujo nagrinėja valstybės institucija arba peržiūri kita nepriklausoma ir nešališka ne teismo institucija.

Galutiniai sprendimai, priimti pagal šią 1 dalį, yra privalomi atitinkama informacija disponuojančiai valstybės institucijai. Priežastys nurodomos raštu, ypač tais atvejais, kai pagal šią dalį prašymas suteikti informaciją atmetamas.

2. Kiekviena Šalis, vadovaudamasi savo nacionaliniais įstatymais, užtikrina, kad atitinkami visuomenės atstovai

a) rodantys pakankamą suinteresuotumą,

arba, kaip alternatyva,

b) manantys, kad buvo pažeista kokia nors jų teisė, kai tai kaip būtina sąlyga numatyta Šalies administracinės procesinės teisės normose,

turėtų teisę kreiptis dėl priimtų sprendimų pakartotinio nagrinėjimo teisme ir (arba) kitoje, nepriklausomoje ir nešališkoje įstatymų nustatyta tvarka įsteigtoje, institucijoje, siekiant teisiniu ir procesiniu požiūriu užginčyti bet kokio sprendimo teisėtumą, veiksmus arba neveikimą, nepažeidžiant 6 straipsnio nuostatų ir kai tai reglamentuoja nacionaliniai įstatymai bei nepažeidžiant žemiau pateikiamos 3 dalies, kitų atitinkamų šios Konvencijos nuostatų.

Pakankamas suinteresuotumas ir kokios nors teisės pažeidimas nustatomi remiantis nacionalinių įstatymų nuostatomis ir turint tikslą suteikti suinteresuotai visuomenei plačias galimybes kreiptis į teismus pagal šią Konvenciją. Todėl dėl a punkto pakanka bet kokios atitinkančios 2 straipsnio 5 dalyje keliamus reikalavimus nevyriausybinės organizacijos suinteresuotumo. Dėl b punkto – tokios organizacijos taip pat turi teisę pareikšti apie savo teisių pažeidimus.

Šios 2 dalies nuostatos neriboja galimybės panaudoti išankstinio svarstymo administracinėje institucijoje procedūrą ir netaiko [neatleidžia nuo] reikalavimo išnaudoti administracinio svarstymo procedūras prieš kreipiantis į teismines instancijas tais atvejais, kai toks reikalavimas nustatytas nacionaliniuose įstatymuose.

3. Be to, ir nepažeidžiant 1 ir 2 dalyse minimų pakartotinio nagrinėjimo procedūrų, kiekviena Šalis užtikrina, kad visuomenės atstovai, atitinkantys nacionaliniuose įstatymuose numatytus kriterijus, jeigu tokie yra, galėtų administracine arba teismo tvarka kreiptis dėl privačių asmenų arba valstybės institucijų, pažeidžiančių nacionalinių įstatymų nuostatas, susijusias su aplinkosauga, veiksmų arba neveikimo užginčijimo.

4. Be to, ir nepažeidžiant 1 dalies nuostatų, vykdam 1, 2 ir 3 dalyse nurodytas procedūras, turi būti užtikrintos atitinkamos ir veiksmingos teisinės gynybos priemonės, įskaitant, jei reikia, tokias teismine gynybos priemones kaip teismo įpareigojimas nepažeisti ieškovo teisių ar sustabdyti veiksmus, pažeidžiančius tas teises, ir tos priemonės turi būti teisingos, bešališkos, pasiūlytos laiku ir ne per daug brangios. Pagal šį straipsnį priimami sprendimai pateikiami ar protokoluojami raštu. Teismų ir, esant galimybei, kitų institucijų sprendimai yra prieinami visuomenei.

5. Siekdama efektyviau įgyvendinti šio straipsnio nuostatas, kiekviena Šalis užtikrina, kad visuomenei būtų pranešama apie sprendimų pakartotinio nagrinėjimo administracine bei teismine tvarka procedūras, ir apsparsto klausimą dėl atitinkamų mechanizmų, leidžiančių pašalinti arba sumažinti finansines arba kitas kliūtis, trukdančias kreiptis į teismus, sukūrimo.“

Reglamentas (EB) Nr. 1367/2006

- 5 2006 m. rugsėjo 6 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1367/2006 dėl Orhuso konvencijos dėl teisės gauti informaciją, visuomenės dalyvavimo priimančioms sprendimams ir teisės kreiptis į teismus aplinkosaugos klausimais nuostatų taikymo Bendrijos institucijoms ir organams (OL L 264, p. 13) 18 konstatuojamojoje dalyje numatyta:

„Orhuso konvencijos 9 straipsnio 3 dalis numato galimybę teismo arba kita pakartotinio nagrinėjimo tvarka kreiptis dėl privačių asmenų arba valdžios institucijų veiksmų arba neveikimo, pažeidžiančių su aplinka susijusių teisės aktų nuostatas, užginčijimo. Nuostatos dėl teisės kreiptis į teismus turėtų atitikti [EB] sutartį. Todėl šis reglamentas turėtų būti taikomas tik valdžios institucijų aktams [veiksmams] ir neveikimui.

- 6 Šio reglamento 1 straipsnio 1 dalyje numatyta:

„Šio reglamento tikslas – prisidėti prie išipareigojimų, kylančių iš [Orhuso konvencijos], įgyvendinimo, nustatant taisykles dėl Konvencijos nuostatų taikymo Bendrijos institucijoms ir organams, visų pirma:

<...>

d) Bendrijos lygiu suteikiant teisę kreiptis į teismus aplinkosaugos klausimais šiame reglamente nustatytais sąlygomis.“

- 7 To paties reglamento 2 straipsnio 1 dalies g punkte sąvoka „administracinis aktas“ apibrėžta taip:

„tai Bendrijos institucijos ar organo priimta individualiai taikoma priemonė pagal aplinkos apsaugos teisę, kuri yra teisiškai įpareigojanti ir turi išorinį poveikį.“

- 8 Reglamento Nr. 1367/2006 10 straipsnio „Prašymas peržiūrėti administracinius aktus vidaus tvarka“ 1 dalyje numatyta:

„Bet kuri nevyriausybinė organizacija, atitinkanti 11 straipsnyje nustatytus kriterijus, turi teisę pateikti prašymą dėl vidaus peržiūros [peržiūros vidaus tvarka] Bendrijos institucijai ar organui, priėmusiam administracinį aktą pagal aplinkos apsaugos teisę arba įtariamo administracinio neveikimo atveju – tam, kuris turėjo priimti tokį aktą.“

Direktyva 2003/4/EB

- 9 2003 m. sausio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2003/4/EB dėl visuomenės galimybės susipažinti su informacija apie aplinką ir panaikinančios Tarybos direktyvą 90/313/EEB (OL L 41, p. 26; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 15 sk., 7 t., p. 375), 2 straipsnio 2 punkto a papunktyje sąvoka „valdžios institucija“ apibrėžiama kaip, be kita ko, „vyriausybės arba kita valstybės valdymo institucija, įskaitant viešąsias patariamąsias įstaigas nacionaliniu, regioniniu arba vietos mastu“, ir patikslinama, kad „valstybės narės gali nustatyti, kad ši sąvoka neapima įstaigų arba institucijų, vykdančių teismines arba įstatymų leidžiamąsias funkcijas.<...>“.

Ginčo aplinkybės

- 10 Pagal Nyderlandų teisę įsteigtas fondas *Stichting Natuur en Milieu*, kurio buveinė yra Utrechte (Nyderlandai) ir kurio tikslas – saugoti aplinką, ir pagal Nyderlandų teisę įsteigtas fondas *Pesticide Action Network Europe*, kurio buveinė yra Londone (Jungtinė Karalystė) ir kuris kovoja su cheminių pesticidų naudojimu, remdamiesi Reglamento Nr. 1367/2006 10 straipsnio 1 dalimi, 2008 m. balandžio 7 ir 10 d. laiškuose pateikė Komisijai prašymus dėl Reglamento Nr. 149/2008 peržiūros vidaus tvarka.
- 11 Ginčijamais sprendimais Komisija atmetė šiuos prašymus kaip nepriimtinius ir motyvavo tuo, kad Reglamentas Nr. 149/2008 nėra individualiai taikoma priemonė, dėl to negali būti laikomas „administraciniu aktu“, kaip jis suprantamas pagal Reglamento Nr. 1367/2006 2 straipsnio 1 dalies g punktą, dėl kurio galima pradėti šio reglamento 10 straipsnyje numatytą peržiūros vidaus tvarka procedūrą.

Ieškinio nagrinėjimas Bendrajame Teisme ir skundžiamas sprendimas

- 12 Ieškiniu, Bendrojo Teismo kanceliarijoje gautu 2008 m. rugpjūčio 11 d., minėti fondai prašė panaikinti ginčijamus sprendimus. Nagrinėjant bylą pirmojoje instancijoje, Lenkijos Respublika ir Taryba įstojo į bylą palaikyti Komisijos reikalavimų.
- 13 Skundžiamu sprendimu Bendrasis Teismas patenkino ieškinį dėl panaikinimo.
- 14 Bendrasis Teismas atmetė kaip nepriimtina antrąjį ieškovų reikalavimą, kad jis nurodytų Komisijai iš esmės išnagrinėti minėtus prašymus dėl peržiūros vidaus tvarka, paskui atmetė Komisijos pateiktą ieškovų pateikto papildomo ieškinio paaiškinimo nepriimtimumu grindžiamą prieštaravimą.
- 15 Bendrasis Teismas taip pat atmetė kaip nepagrįstą ieškovų pirmojoje instancijoje nurodytą pirmąjį ieškinio pagrindą, siejamą su tuo, kad Komisija padarė teisės klaidą, kai Reglamentą Nr. 149/2008 kvalifikavo kaip visuotinai taikomą aktą, kurio negalima pripažinti administraciniu aktu, kaip jis suprantamas pagal Reglamento Nr. 1367/2006 2 straipsnio 1 dalies g punktą, ir dėl kurio negalima pateikti prašymo dėl peržiūros vidaus tvarka pagal to paties reglamento 10 straipsnio 1 dalį. Tačiau Bendrasis Teismas patenkino subsidiariai pateiktą antrąjį ieškinio pagrindą, siejamą su šios nuostatos negaliojimu dėl jos nesuderinamumo su Orhuso konvencijos 9 straipsnio 3 dalimi.
- 16 Skundžiamo sprendimo 51 ir 52 punktuose Bendrasis Teismas priminė, kad, kaip ir visi kiti tarptautiniai susitarimai, kurių šalis yra Sąjunga, Orhuso konvencija turi viršenybę Sąjungos antrinės teisės aktų atžvilgiu, o to paties sprendimo 53 punkte pažymėjo, kad Sąjungos teismas gali nagrinėti reglamento nuostatos galiojimą tarptautinės sutarties atžvilgiu tik tuo atveju, kai tam neprieštarauja šios sutarties pobūdis ir bendra struktūra ir kai jos nuostatų turinys yra besąlygiškas ir pakankamai tikslus.
- 17 Tačiau skundžiamo sprendimo 54 punkte jis priminė, jog Teisingumo Teismas nusprendė, kad vertinti Sąjungos teisės akto teisėtumą atsižvelgiant į tarptautinio susitarimo nuostatas, pagal kurių pobūdį asmenims nesuteikiama teisė jomis remtis teisme, jis turi tais atvejais, kai Sąjunga ketina įvykdyti pagal šį susitarimą prisiimtą konkretų įsipareigojimą arba kai Sąjungos teisės aktuose daroma aiški nuoroda į konkrečias šio susitarimo nuostatas (Sprendimo *Fediol / Komisija*, 70/87, EU:C:1989:254, 19–22 punktai ir Sprendimo *Nakajima / Taryba*, C-69/89, EU:C:1991:186, 31 punktas). Tame pačiame 54 punkte jis priėjo prie išvados, kad Sąjungos teismas turi turėti galimybę patikrinti reglamento teisėtumą tarptautinės sutarties atžvilgiu, jei šiuo reglamentu siekiama įgyvendinti toje tarptautinėje sutartyje įtvirtintą Sąjungos institucijų įsipareigojimą.

- 18 Skundžiamo sprendimo 57 ir 58 punktuose Bendrasis Teismas teigė, kad nagrinėjamu atveju šios sąlygos įvykdytos, nes, pirma, ieškovai nesirėmė susitarimo nuostatų tiesioginiu veikimu ir pagal EB 241 straipsnį netiesiogiai ginčijo Reglamento Nr. 1367/2006 nuostatos galiojimą Orhuso konvencijos atžvilgiu, ir, antra, kaip matyti iš šio reglamento 1 straipsnio 1 dalies ir jo 18 konstatuojamosios dalies, jis buvo priimtas tam, kad Sąjunga įgyvendintų šios konvencijos 9 straipsnio 3 dalyje įtvirtintus tarptautinius įsipareigojimus.
- 19 Bendrasis Teismas nepritarė Komisijos argumentui, kad Orhuso konvencija netaikoma, nes priimdama Reglamentą Nr. 149/2008 ji „vykdė teisėkūros funkcijas“, kaip tai suprantama pagal šios konvencijos 2 straipsnio 2 dalies antrą pastraipą. Skundžiamo sprendimo 65 punkte Bendrasis Teismas nusprendė, kad Komisija vykdė jai suteiktus įgyvendinimo įgaliojimus.
- 20 Skundžiamo sprendimo 83 punkte Bendrasis Teismas nusprendė, kad Reglamento Nr. 1367/2006 10 straipsnio 1 dalis nesuderinama su Orhuso konvencijos 9 straipsnio 3 dalimi, nes pagal ją peržiūra vidaus tvarka taikoma tik „administraciniam aktui“, kuris to paties reglamento 2 straipsnio 1 dalies g punkte apibrėžtas kaip „individualiai taikoma priemonė“.
- 21 Todėl skundžiamu sprendimu Bendrasis Teismas panaikino ginčijamus sprendimus.

Šalių reikalavimai ir procesas Teisingumo Teisme

- 22 Savo apeliaciniais skundais Taryba ir Komisija prašo Teisingumo Teismo panaikinti skundžiamą sprendimą, atmesti visą ieškovų pirmojoje instancijoje pareikštą ieškinį ir priteisti iš jų solidariai ir bendrai padengti bylinėjimosi išlaidas.
- 23 2012 m. lapkričio 21 d. Teisingumo Teismo pirmininko nutartimi bylos C-404/12 P ir C-405/12 P buvo sujungtos, kad būtų bendrai vykdomos rašytinė bei žodinė proceso dalys ir priimtas galutinis sprendimas.
- 24 2013 m. vasario 28 d. ieškovai pirmojoje instancijoje pateikė atsiliepimą į apeliacinį skundą, jame prašo Teisingumo Teismo atmesti apeliacinį skundą ir priteisti iš Komisijos ir Tarybos pirmojoje ir apeliacinėje instancijose jų patirtas bylinėjimosi išlaidas.
- 25 Ieškovai pirmojoje instancijoje taip pat pateikė priešpriešinį apeliacinį skundą, jame prašo Teisingumo Teismo panaikinti skundžiamą sprendimą bei ginčijamus sprendimus ir priteisti iš Tarybos ir Komisijos bylinėjimosi išlaidas, jų patirtas pirmojoje ir apeliacinėje instancijose.
- 26 Taryba ir Komisija atsiliepimus į priešpriešinį apeliacinį skundą pateikė atitinkamai 2013 m. gegužės 29 d. ir 17 d.

Dėl apeliacinių skundų

Dėl priešpriešinio apeliacinio skundo

Šalių argumentai

- 27 *Stichting Natuur en Milieu* ir *Pesticide Action Network Europe* tvirtina, kad Bendrasis Teismas skundžiamame sprendime padarė teisės klaidą, nes nepripažino Orhuso konvencijos 9 straipsnio 3 dalies tiesioginio veikimo, bent kiek joje numatyta, kad turi būti galima užginčyti su aplinkosauga susijusias nacionalinės teisės nuostatas pažeidžiančius „veiksmus“, ir dėl to nevertino Reglamento Nr. 1367/2006 10 straipsnio 1 dalies teisėtumo šios minėtos konvencijos nuostatos atžvilgiu.

- 28 Taryba ir Komisija tvirtina, kad priešpriešinį apeliacinį skundą reikia atmesti dėl jo „sąlyginio“ pobūdžio. Be to, jis neatitinka reikalavimų, išdėstytų Teisingumo Teismo procedūros reglamento 178 straipsnyje.
- 29 Taryba ir Komisija subsidiariai tvirtina, kad šis priešpriešinis apeliacinis skundas bet kuriuo atveju nepagrįstas.

Teisingumo Teismo vertinimas

- 30 Pažymėtina, kad pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 169 straipsnio 1 dalį ir 178 straipsnio 1 dalį apeliaciniu skundu, pagrindiniu ar priešpriešiniu, gali būti reikalaujama tik visiškai arba iš dalies panaikinti Bendrojo Teismo sprendimą.
- 31 Nagrinėjamu atveju Bendrasis Teismas patenkino *Stichting Natuur en Milieu* ir *Pesticide Action Network Europe* ieškinyje nurodytus reikalavimus ir panaikino ginčijamus sprendimus. Todėl negalima priimti jų priešpriešinio apeliacinio skundo, kuriuo iš tiesų tik siekiama, kad būtų pakeisti motyvai, kiek tai susiję su galimybės remtis Orhuso konvencijos 9 straipsnio 3 dalimi nagrinėjimu (kiek tai susiję su pagrindiniu apeliaciniu skundu, pagal analogiją žr. Sprendimo *Al-Aqsa / Taryba ir Nyderlandai / Al-Aqsa*, C-539/10P ir C-550/10P, EU:C:2012:711, 43–45 punktus).
- 32 Remiantis tuo, kas išdėstyta, darytina išvada, kad priešpriešinį apeliacinį skundą reikia atmesti kaip nepriimtina.

Dėl pagrindinių apeliacinių skundų

- 33 Taryba ir Komisija nurodo pirmąjį pagrindą, siejamą su tuo, kad Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą nusprendęs, kad Orhuso konvencijos 9 straipsnio 3 dalimi galima remtis siekiant įvertinti Reglamento Nr. 1367/2006 10 straipsnio 1 dalies suderinamumą su šia nuostata.
- 34 Taryba nurodo antrąjį pagrindą, siejamą su tuo, kad bet kuriuo atveju Bendrasis Teismas klaidingai aiškino Orhuso konvencijos 9 straipsnio 3 dalį, nes teigė, kad Reglamentas Nr. 1367/2006 su ja nesuderinamas.
- 35 Komisija taip pat nurodo antrąjį pagrindą, siejamą su tuo, jog Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą, kai teigė, kad Reglamento Nr. 1367/2006 priėmimas nėra teisėkūros funkcijų vykdymas, kaip tai suprantama pagal Orhuso konvencijos 2 straipsnio 2 dalies antrą pastraipą.

Dėl apeliacinių skundų pirmojo pagrindo

Šalių argumentai

- 36 Taryba tvirtina, kad du atvejai, kuriais Teisingumo Teismas pripažino asmens galimybę remtis tarptautinės sutarties nuostatomis, neatitinkančiomis besąlygiškumo ir tikslumo reikalavimų, taikomų tam, kad šiomis nuostatomis būtų galima remtis vertinant Sąjungos teisės akto nuostatų galiojimą, yra išimtiniai ir jiems negalima prilyginti nagrinėjamo atvejo.
- 37 Pirmą, Sprendimo *Fediol / Komisija* (EU:C:1989:254) rezoliucinę dalį pateisina ypatingos bylos aplinkybės, dėl kurių priimtas šis teismo sprendimas – toje byloje ginčytame reglamente suinteresuotiesiems ūkio subjektams buvo suteikta teisė remtis Susitarimo dėl muitų tarifų ir prekybos (toliau – GATT) nuostatomis. Be to, tame sprendime rasta išeitis neturėtų būti taikoma už specialios šio susitarimo taikymo srities ribų.

- 38 Antra, dėl Sprendimo *Nakajima / Taryba* (EU:C:1991:186) Taryba teigia, kad jis susijęs tik su atveju, kai Sąjunga ketina įgyvendinti specifinį GATT įtvirtintą įsipareigojimą, o nagrinėjamu atveju tikrai taip nėra.
- 39 Komisija iš esmės pateikia panašius argumentus.
- 40 Dėl Sprendimo *Fediol / Komisija* (EU:C:1989:254) ji priduria, kad šis sprendimas susijęs tik su atveju, kai Sąjungos teisės akte daroma aiški nuoroda į tam tikras GATT nuostatas.
- 41 Dėl Sprendimo *Nakajima / Taryba* (EU:C:1991:186) ji teigia, kad jo negalima aiškinti kaip leidžiančio tikrinti kiekvieną Sąjungos teisės aktą atsižvelgiant į tarptautinį susitarimą, kuris tuo aktu tam tikrais atvejais įgyvendinamas. Tam, kad būtų galima vykdyti tokią kontrolę, Sąjungos teisės aktas turi tiesiogiai ir išsamiai įgyvendinti tarptautinį susitarimą ir būti susijęs su pakankamai aiškiu ir konkrečiu tame susitarime įtvirtintu įsipareigojimu, o nagrinėjamu atveju taip nėra.
- 42 *Stichting Natuur en Milieu* ir *Pesticide Action Network Europe* tvirtina, kad Sprendime *Lesoochranárske zoskupenie* (C-240/09, EU:C:2011:125) neaptariamas Orhuso konvencijos 9 straipsnio 3 dalies tiesioginio veikimo klausimas, kiek tai susiję su veiksmais, kuriuos galima užginčyti, ir kad reikia atsižvelgti į aplinkybę, jog šioje konvencijoje siekiama suteikti teisių asmenims.
- 43 Jos teigia, kad pagal savo pobūdį ir tikslą ši konvencija nesudaro kliūčių aplinkos apsaugos asociacijų prašymu tikrinti teisės akto teisėtumą ir kad Sprendime *Fediol / Komisija* (EU:C:1989:254) įtvirtintos šio tikrinimo sąlygos įvykdytos, nes Reglamente Nr. 1367/2006 yra nemažai nuorodų į minėtą konvenciją, konkrečiai į jos 9 straipsnio 3 dalį. Jos teigia, kad Teisingumo Teismas neapribojo šio sprendimo taikymo srities taip, kad jis taikomas tik GATT.

Teisingumo Teismo vertinimas

- 44 Pagal EB 300 straipsnio 7 dalį (dabar – SESV 216 straipsnio 1 dalis) Sąjungos institucijoms yra privalomi Sąjungos sudaryti tarptautiniai susitarimai ir dėl to jie turi viršenybę institucijų priimtų teisės aktų atžvilgiu (šiuo klausimu žr. Sprendimo *Intertanko ir kt.*, C-308/06, EU:C:2008:312, 42 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).
- 45 Tačiau Sąjungos sudaryto susitarimo su trečiosiomis valstybėmis nuostatų poveikis jos teisės sistemoje negali būti nustatomas neatsižvelgiant į šių nuostatų tarptautinę kilmę. Pagal tarptautinės teisės principus derėtis dėl tokio susitarimo ir jį sudaryti kompetentingos Sąjungos institucijos gali laisvai susitarti su atitinkamomis trečiosiomis valstybėmis, kokį poveikį šio susitarimo nuostatos turės susitariančiųjų šalių vidaus sistemoje. Jei šis klausimas aiškiai neaptartas susitarime, kompetentingas teismas, būtent Teisingumo Teismas pagal ESV sutartyje nustatytą jurisdikciją, turi jį išspręsti taip pat, kaip bet kurią kitą klausimą dėl išaiškinimo, susijusį su aptariamo susitarimo taikymu Sąjungoje, visų pirma remdamasis to susitarimo turiniu, struktūra ar tekstu (žr. Sprendimo *FIAMM ir kt. / Taryba ir Komisija*, C-120/06 P ir C-121/06 P, EU:C:2008:476, 108 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).
- 46 Iš nusistovėjusios Teisingumo Teismo praktikos matyti, kad tarptautinio susitarimo, kurio susitariančioji šalis yra Sąjunga, nuostatomis galima remtis grindžiant ieškinį dėl Sąjungos antrinės teisės akto panaikinimo arba tokio akto neteisėtumu grindžiamą prieštaravimą tik su sąlyga, kad, pirma, šio susitarimo pobūdis ir struktūra tam neprieštarauja ir, antra, tos nuostatos yra besąlygiškos ir pakankamai tikslios pagal savo turinį (žr. Sprendimo *Intertanko ir kt.*, EU:C:2008:312, 45 punktą; Sprendimo *FIAMM ir kt. / Taryba ir Komisija*, EU:C:2008:476, 110 ir 120 punktus ir Sprendimo *Air Transport Association of America ir kt.*, EU:C:2011:864, 54 punktą).

- 47 Orhuso konvencijos 9 straipsnio 3 dalies nuostatose nėra jokio aiškaus ir tikslaus įpareigojimo, kuris galėtų tiesiogiai reguliuoti asmenų teisinę situaciją, todėl ši nuostata netenkina šių reikalavimų. Kadangi tik „visuomenės atstovai, atitinkantys nacionaliniuose įstatymuose numatytus kriterijus“, turi minėto 9 straipsnio 3 dalyje numatytas teises, šios nuostatos įgyvendinimas arba veikimas priklauso nuo vėlesnio akto priėmimo (žr. Sprendimo *Lesoochranárske zoskupenie*, C-240/09, EU:C:2011:125, 45 punktą).
- 48 Tiesa, Teisingumo Teismas taip pat nurodė, kad tuo atveju, kai Sąjunga ketina įvykdyti konkretų pagal Pasaulio prekybos organizacijos sistemą sudarytuose susitarimuose (toliau – PPO susitarimai) įtvirtintą įsipareigojimą arba kai atitinkamame Sąjungos teisės akte yra aiški nuoroda į konkrečias šių susitarimų nuostatas, Teisingumo Teismui tenka pareiga patikrinti ginčijamo akto ir jam įgyvendinti priimtų aktų teisėtumą atsižvelgiant į šių susitarimų normas (žr. Sprendimo *Fediol / Komisija*, EU:C:1989:254, 19–23 punktus; Sprendimo *Nakajima / Taryba*, EU:C:1991:186, 29–32 punktus; Sprendimo *Vokietija / Taryba*, EU:C:1994:367, 111 punktą ir Sprendimo *Italija / Taryba*, C-352/96, EU:C:1998:531, 19 punktą).
- 49 Tačiau šios dvi išimtys buvo pateisinamos tik atsižvelgiant į susitarimų, kuriems buvo taikomos, ypatybes.
- 50 Pirma, kiek tai susiję su Sprendimu *Fediol / Komisija* (EU:C:1989:254), pažymėtina, kad byloje, kurioje priimtas tas sprendimas, nagrinėto 1984 m. rugsėjo 17 d. Tarybos reglamento (EEB) Nr. 2641/84 dėl bendros prekybos politikos sustiprinimo, visų pirma apsaugos nuo nesąžiningos komercinės praktikos srityje (OL L 252, p. 1), 2 straipsnio 1 dalyje buvo pateikta aiški nuoroda į tarptautinės teisės normas, iš esmės paremtas GATT, ir suinteresuotiesiems asmenims suteikta teisė remtis bendrojo susitarimo nuostatomis teikiant skundą pagal šį reglamentą (Sprendimo *Fediol / Komisija*, EU:C:1989:254, 19 punktą), o nagrinėjamu atveju Reglamento Nr. 1367/2006 10 straipsnio 1 dalyje nėra tiesioginės nuorodos į konkrečias Orhuso konvencijos nuostatas ir nesuteikiamos teisės asmenims. Kadangi nėra aiškios nuorodos į tarptautinio susitarimo nuostatas, minėtas sprendimas nelaikytinas reikšmingu nagrinėjamu atveju.
- 51 Antra, dėl Sprendimo *Nakajima / Taryba* (EU:C:1991:186) pažymėtina, kad jame nagrinėti Sąjungos teisės aktai buvo susiję su antidempingo sistema, kurios koncepcija ir taikymas yra labai konkretūs, nes joje numatytos priemonės dempingo taikymu kaltinamoms įmonėms. Konkrečiau kalbant, toje byloje nagrinėtas pagrindinis reglamentas buvo priimtas pagal esamus Bendrijos tarptautinius įsipareigojimus, kylančius būtent iš Sutarties dėl Bendrojo susitarimo dėl muitų tarifų ir prekybos VI straipsnio įgyvendinimo, patvirtintos Bendrijos vardu 1979 m. gruodžio 10 d. Tarybos sprendimu 80/271/EEB dėl daugiašalių sutarčių, priimtų 1973–1979 m. derybose dėl prekybos, sudarymo (OL L 71, 1980, p. 1) (žr. Sprendimo *Nakajima / Taryba*, EU:C:1991:186, 30 punktą). Tačiau nagrinėjamu atveju nekyla klausimas, ar pagal Reglamento Nr. 1367/2006 10 straipsnio 1 dalį įgyvendinami konkretūs įsipareigojimai, kaip jie suprantami minėtame sprendime, nes, kaip matyti iš Orhuso konvencijos 9 straipsnio 3 dalies, jos susitariančiosios šalys turi didelę diskreciją nustatyti „administracinės arba teismo tvarkos“ įgyvendinimo būdus.
- 52 Šiuo klausimu pažymėtina, kad negalima teigti, jog priimdama minėtą reglamentą, kuris susijęs tik su Sąjungos institucijomis ir, be to, kuriame numatyta tik viena iš teisių gynimo priemonių, kuriomis gali pasinaudoti asmenys siekdami, kad būtų laikomasi Sąjungos aplinkos apsaugos teisės, Sąjunga ketino įgyvendinti, kaip tai suprantama pagal šio sprendimo 48 punkte nurodytą teismo praktiką, pagal Orhuso konvencijos 9 straipsnio 3 dalį kylančius įpareigojimus dėl nacionalinių administracinių ar teismo procedūrų, kurios pagal galiojančią Sąjungos teisės sistemą yra iš esmės valstybių narių teisės dalis (šiuo klausimu žr. Sprendimo *Lesoochranárske zoskupenie*, EU:C:2011:125, 41 ir 47 punktus).
- 53 Remiantis tuo, kas išdėstyta, darytina išvada, jog nusprendęs, kad Orhuso konvencijos 9 straipsnio 3 dalimi galima remtis siekiant įvertinti Reglamento Nr. 1367/2006 10 straipsnio 1 dalies teisėtumą, Bendrasis Teismas skundžiamame sprendime padarė teisės klaidą.

54 Todėl reikia panaikinti skundžiamą sprendimą ir nebereikia nagrinėti kitų pagrindų, kuriuos Taryba ir Komisija nurodė grįsdamos savo apeliacinius skundus.

Dėl ieškinio Bendrajame Teisme

55 Pagal Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 61 straipsnį, jei apeliacinis skundas yra pagrįstas, Teisingumo Teismas panaikina Bendrojo Teismo sprendimą ir gali pats paskelbti galutinį sprendimą, jei toje bylos stadijoje tai galima daryti, arba grąžinti bylą Bendrajam Teismui.

56 Teisingumo Teismas mano, kad šioje bylos stadijoje galima priimti sprendimą ir kad prašymą panaikinti ginčijamus sprendimus reikia nagrinėti iš esmės.

57 Bendrajame Teisme pateikto ieškinio pirmajame pagrinde *Stichting Natuur en Milieu* ir *Pesticide Action Network Europe* tvirtino, kad Komisija klaidingai atmetė kaip nepriimtinius jų prašymus persvarstyti vidaus tvarka Reglamentą Nr. 149/2008 motyvuodama tuo, kad tai yra visuotinai taikoma priemonė.

58 Dėl tų pačių motyvų, kuriuos nurodė Bendrasis Teismas, šį pagrindą reikia atmesti kaip nepagrįstą.

59 Antrajame ieškinio pagrinde *Stichting Natuur en Milieu* ir *Pesticide Action Network Europe* taip pat tvirtino, kad Reglamento Nr. 1367/2006 10 straipsnio 1 dalis negalioja, nes pagal ją sąvoka „veiksmai“, kaip ji suprantama pagal Orhuso konvencijos 9 straipsnio 3 dalį, susiaurinama iki administracinio individualiai taikomo akto.

60 Remiantis šio sprendimo 47 punktu darytina išvada, kad Orhuso konvencijos 9 straipsnio 3 daliai trūksta aiškumo ir tikslumo, kurių reikalaujama, kad šia nuostata būtų galima veiksmingai remtis Sąjungos teisme vertinant Reglamento Nr. 1367/2006 10 straipsnio 1 dalies teisėtumą.

61 Todėl šį antrąjį ieškinio pagrindą taip pat reikia atmesti kaip nepagrįstą.

62 Kadangi abu *Stichting Natuur en Milieu* ir *Pesticide Action Network Europe* Bendrajame Teisme pareikšto ieškinio pagrindai yra nepagrįsti, ieškinį reikia atmesti.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

63 Pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 138 straipsnio 1 dalį, taikomą apeliaciniam procesui pagal jo 184 straipsnio 1 dalį, pralaimėjusiai šaliai nurodoma padengti bylinėjimosi išlaidas, jei laimėjusi šalis to reikalavo. Jeigu byloje yra kelios pralaimėjusios šalys, Teisingumo Teismas sprendžia, kaip turi būti paskirstytos bylinėjimosi išlaidos.

64 Kadangi *Stichting Natuur en Milieu* ir *Pesticide Action Network Europe* pralaimėjo bylą, o Taryba ir Komisija prašė priteisti iš jų bylinėjimosi išlaidas, reikia iš jų priteisti solidariai padengti bylinėjimosi išlaidas, kurių Taryba ir Komisija patyrė pirmojoje instancijoje ir nagrinėjant apeliacinius skundus.

65 Pagal minėto Procedūros reglamento 140 straipsnio 1 dalį, taip pat taikomą apeliaciniam procesui pagal šio reglamento 184 straipsnio 1 dalį, į bylą įstojusios valstybės narės pačios padengia savo bylinėjimosi išlaidas. Todėl reikia nuspręsti, kad Čekijos Respublika padengia savo bylinėjimosi išlaidas.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (didžioji kolegija) nusprendžia:

1. Atmesti priešpriešinį apeliacinį skundą.

2. **Panaikinti Europos Sąjungos Bendrojo Teismo sprendimą *Stichting Natuur en Milieu ir Pesticide Action Network Europe / Komisija* (T-338/08, EU:T:2012:300).**
3. **Atmesti *Stichting Natuur en Milieu ir Pesticide Action Network Europe* Europos Sąjungos Bendrajame Teisme pareikštą ieškinį dėl panaikinimo.**
4. **Priteisti iš *Stichting Natuur en Milieu ir Pesticide Action Network Europe* solidariai padengti bylinėjimosi išlaidas, kurių Europos Sąjungos Taryba ir Europos Komisija patyrė pirmojoje instancijoje ir nagrinėjant apeliacinius skundus.**
5. **Čekijos Respublika padengia savo bylinėjimosi išlaidas.**

Parašai.